

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: 0345-512710
fax: 0345-519849
www.buwa.nl

Sint Dominicus b.v.
de heer E. Waardenburg
Angstelkade 2a-4.2
3631 NA Nieuwersluis

datum: 22 juli 2010
ons kenmerk: -
uw kenmerk: 10-455/10.07116/FloBr
auteur: F.L.A. Brekelmans
projectleider: F.L.A. Brekelmans
status: definitief

Notitie beschermde soorten M.P. Lindostraat Utrecht ten behoeve van bestemmingsplan-procedure

Inleiding

Sint Dominicus bv is voornemens om in een voormalig schoolgebouw aan de M.P. Lindostraat 4 te Utrecht appartementen te realiseren. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

In 2007 is in dat kader door Van Dienenhoven (2007a) een *quickscan* vleermuizen uitgevoerd. Deze *quickscan* had tot doel inzicht te verkrijgen in de noodzaak voor nader (vervolg)onderzoek naar vleermuizen. De conclusie van deze *quickscan* was dat de school mogelijk een verblijfplaats vormt voor de gewone dwergvleermuis en dat nader onderzoek nodig is om dit vast te stellen.

Momenteel wordt de bestemmingsplanprocedure doorlopen om de geplande ontwikkeling mogelijk te maken. Ten behoeve van deze procedure is een nadere onderbouwing noodzakelijk van de momenteel aanwezige flora en fauna in relatie tot vigerende natuurwetgeving en de mogelijke consequenties van de geplande ontwikkeling voor beschermde flora en fauna. Voorliggende notitie voorziet in deze onderbouwing, waarbij wordt ingegaan op de (mogelijk) voorkomende beschermde flora en fauna en de maatregelen die getroffen worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Voor een omschrijving van het plangebied en de ingreep wordt verwezen naar Van Dienenhoven (2007b). De aanvang van de werkzaamheden staat gepland voor november 2010.

Methodiek

Het plangebied is op 30 juni 2010 bezocht¹. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Resultaten

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is het pand van binnen en buiten geïnspecteerd op de geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. De buitenmuren van het gebouw zijn niet voorzien van een spouwruimte. Spouwruimten worden vaak door vleermuizen gebruikt als verblijfplaats, zowel in de zomer- als in de winter. Wel zijn geschikte verblijfplaatsen aanwezig in de vorm van ruimte achter houten betimmeringen langs de dakrand, een grote zolder en de ruimte tussen dakpannen en dakbeschoot. Dergelijke verblijfplaatsen kunnen gebruikt worden door de in Utrecht voorkomende soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. De verblijfplaatsen kunnen in het zomerseizoen worden gebruikt als kraamverblijf, paarverblijf of tussenverblijf. De zolder kan gebruikt worden als winterverblijf. Door de slechte toestand van het dak kunnen vleermuizen zich op verschillende locaties toegang verschaffen tot de zolderruimte. Vooral hout-op-houtverbindingen en spleten bieden geschikte wegruiplocaties.

Het is niet bekend welke functies momenteel aanwezig zijn. Op grond van het onderzoek van Van Dienen (2007a) mag worden geconcludeerd dat in 2007 in ieder geval geen grote kraamkolonie aanwezig was. Indien dat wel het geval was geweest, zouden beduidend meer vleermuizen en/of poepsporen langs de buitengevels waargenomen moeten zijn. Het onderzoek bestond uit twee avondronden in juni met een tussenliggende periode van 17 dagen. Een grote kraamkolonie wordt dan ook niet verwacht, ook in verband met de ligging in binnenstedelijk gebied en de zeer beperkte hoeveelheid foerageergebied in de directe omgeving.

Op grond van de bij Bureau Waardenburg aanwezige kennis over het voorkomen van vleermuizen in het stedelijk gebied van Utrecht (o.a. Brekelmans *et al.* 2009; pers. med. F. Brekelmans) worden de volgende soorten en functies verwacht:

- gewone dwergvleermuis: paarverblijf, overwintering van solitaire dieren, mannetjes verblijf zomer, tussenverblijf
- ruige dwergvleermuis: overwintering van solitaire dieren
- laatvlieger: overwintering solitaire dieren, zomerverblijf solitaire dieren

Het veldbezoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd dat deze functies daadwerkelijk aanwezig zijn.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de huismus van het schoolgebouw gebruik maakt als nestplaats. In de dak van het gebouw (onder dakpannen en achter betimmering) zijn tenminste drie territoria (in gebruik zijnde nesten) vastgesteld. Gelet op de omvang van het dak en de vele nestmogelijkheden is de verwachting dat 5-10 paar van het gebouw gebruikt maakt als nestlocatie.

De gierzwaluw komt algemeen voor als broedvogel in Utrecht en in de omgeving van het plangebied (Brekelmans *et al.* 2009). Tijdens het veldbezoek zijn geen indicaties (invliegende dieren, poepsporen) verkregen dat gierzwaluwen in het schoolgebouw broeden.

Overige soorten

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van andere beschermde soorten. In de directe omgeving komen beschermde soorten voor als tongvaren en steenbreekvaren (in straatputten) en gele helmblom en ruig klokje (langs gevels en op muren) (Brekelmans *et al.* 2009). Deze soorten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen en hun voorkomen kan worden uitgesloten.

Beschermde soorten van andere soortgroepen kunnen op grond van het ontbreken van geschikte biotopen en ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (Brekelmans *et al.* 2009) worden uitgesloten.

Effecten

De geplande ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten op het gebruik van het pand als verblijfplaats door vleermuizen. Aangezien geen belangrijke functies worden verwacht, de te verwachten aantallen beperkt zijn en in de omgeving voldoende alternatieven voorhanden zijn heeft dat geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van lokale en landelijke populaties.

De geplande ontwikkeling, specifiek renovatie en isolatie van het dak, leidt tot aantasting van vaste nestplaatsen van de huismus. De huismus staat onder druk in stedelijk gebied, als gevolg van verlies van nestplaatsen (renovatie, sloop- en nieuwbouw). De huismus is opgenomen op de Rode Lijst in verband met achteruitgang van het aantal exemplaren. De effecten als gevolg van de geplande ontwikkeling worden dan ook beoordeeld als negatief op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Om negatieve effecten op vleermuizen en huismus te voorkomen wordt aanbevolen mitigerende maatregelen te treffen.

Mitigerende maatregelen

Initiatiefnemer is voornemens om in het gebouw verblijfplaatsen te realiseren voor fauna. Dit voornemen is gebaseerd op duurzaam ondernemerschap en idealisme en wordt niet ingegeven vanuit verplichtingen in relatie tot de Flora- en faunawet. De hier voorgestelde maatregelen gaan verder dan strikt noodzakelijk is vanuit wetgeving.

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: ooievaar, blauwe reiger, zwarte specht, groene specht, grote bonte specht, middelste bonte specht, kleine bonte specht, steenuil, ransuil, bosuil, kerkuil, oehoe, rode wouw, zwarte wouw, buizerd, wespendif, sperwer, havik, zeearend, torenvalk, boomvalk, gierzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw, grote gele kwikstaart, raaf, zwarte kraai en roek

Vleermuizen

- Om een betere inschatting te kunnen maken van de functionaliteit van het gebouw als verblijfplaats voor vleermuizen zal in 2010 nader onderzoek worden uitgevoerd. Dit onderzoek bestaat tenminste uit een ochtendbezoek in de periode 15 mei tot 15 juli en twee avondbezoeken in de periode augustus-september. De resultaten van het onderzoek worden gebruikt om maatregelen te treffen tijdens renovatie, om verstoring van eventueel aanwezige vleermuizen te voorkomen. Deze worden indien noodzakelijk nader uitgewerkt.
- Indien verblijfplaatsen worden vastgesteld, worden de betreffende functies 1 op 1 in het gebouw gemitigeerd. Deze maatregelen worden aan het Ministerie van LNV voorgelegd in de vorm van een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet.
- Los van de hierboven genoemde mitigerende maatregelen worden in de bestaande, niet meer functionele, schoorsteen verblijfplaatsen gecreëerd voor vleermuizen. Het betreft een zomerverblijfplaats voor een kraamkolonie en wegkruipmogelijkheden voor overwintering. Doelsoort is gewone dwergvleermuis, een soort waarvan wordt verwacht dat deze gebruik kan maken van de locatie. Deze maatregelen worden los van deze notitie nader uitgewerkt.
- Van de eerder door Van Dienen (2007b) voorgestelde maatregelen is vastgesteld dat deze slechts ten delen kunnen worden uitgevoerd door ontbreken van spouwmuren en de onwenselijkheid vanuit architectuur en aanzicht om aan de buitenzijde kasten en beplating aan te brengen. Toegankelijkheid tot de ruimte tussen dakpannen en dakbeschot blijft gewaarborgd door toepassing van speciale dakpannen (zie onder).

Huismus

- De versturende werkzaamheden aan het dak vinden plaats buiten het broedseizoen van de huismus.
- Om het aanbod van nestplaatsen en daarmee de functionaliteit van het gebouw als vaste nestplaats voor de huismus in stand te houden worden in totaal 20 speciale dakpannen aangebracht. Deze dakpannen bieden nestgelegenheid aan zowel huismus als gierwaluw. Tevens kunnen de dakpannen worden gebruikt door vleermuizen om de ruimte tussen dakbeschot en dakpannen te bereiken.
- Aanvullend op de dakpannen worden nestlocaties voor de huismus gerealiseerd in de vorm van een vogelvide (6 x 1 meter) en speciale mussennestkasten (5 stuks).
- De nestkasten worden gerealiseerd voor aanvang van het broedseizoen dat direct volgt na de aantasting van de bestaande nestplaatsen.

Conclusie

Het voormalige schoolgebouw aan de M.P. Lindostraat te Utrecht biedt verblijfplaatsen aan de huismus. Deze verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Daarnaast verblijven mogelijk vleermuizen in het gebouw. Dit wordt in 2010 nader onderzocht.

De geplande ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten op gebruik van het gebouw door huismus en vleermuizen. Om negatieve effecten te voorkomen is initiatiefnemer voornemens een aantal maatregelen te treffen. Deze maatregelen beogen instandhouding en kwantitatieve verbetering van de functionaliteit van het gebouw (verblijfplaatsen) voor huismus en vleermuizen.

Aangezien de functionaliteit van het gebouw voor beschermde soorten in stand wordt gehouden en wordt verbeterd en maatregelen worden getroffen om verstoring, doden en verwonden van huismussen en vleermuizen te voorkomen, is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Ter verificatie van deze maatregelen zal een

ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden ingediend bij het Ministerie van LNV. Verwacht wordt dat het Ministerie hierop een positieve afwijzing zal afgeven. Een positieve afwijzing houdt in dat de te treffen maatregelen als voldoende worden beschouwd om overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Literatuur

Brekelmans, F.L.A., S. Vleeming, P.H.N. Boddeke, G.Hoefsloot, J. van Zundert & J.W. de Jong, 2010. Beschermde flora en fauna Utrecht. Een overzicht van beschermde soorten flora en fauna op basis van een gemeentebrede quickscan. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Diedenhoven, M. van, 2007a. Quickscan vleermuizen M.P. Lindostraat Utrecht. Mieuw van Diedenhoven Bureau voor Ecologie en Informatie, Utrecht.

Diedenhoven, M. van, 2007b. Oplossingsrichtingen vleermuisverblijfplaatsen schoolgebouw M.P. Lindostraat te Utrecht. Mieuw van Diedenhoven Bureau voor Ecologie en Informatie, Utrecht.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met de heer F.L.A. Brekelmans.

Akkoord voor uitgave:

G.F.J. Smit
Teamleider

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Sint Dominicus b.v.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.